

Beleid rond Relaties en Seksualiteit

Conceptversie 2023-2028

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Communicatie van het beleid	4
2. Doelstellingen	4
3. Legitimatie van beleid rondom relaties en seksualiteit.....	5
Visie en uitgangspunten van onze school	6
De Wet	6
Uitvoerbaarheid.....	6
Risico's.....	7
4. Protocol	8
Afspraken rondom relaties en seksualiteit.....	8
Stappen die ondernomen worden na het overtreden van regels	8
Vermoeden van een zedenmisdrijf	9
5. Preventie in de praktijk.....	9
6. Gender Straight Alliance (GSA)	13
Doelstellingen	13
Taken en verantwoordelijkheden.....	13
Communicatie en betrokkenheid	14
Slot.....	14
6. Financiën	14
7. Personeel en ouders.....	15
8. Signaleren	17

Inleiding

Seksualiteit en relaties spelen een belangrijke rol in onze samenleving. Wij vinden het belangrijk dat alle leerlingen in vrijheid en veiligheid hun seksuele oriëntatie mogen ontwikkelen. Er kunnen echter ook ongewenste, nare of gevaarlijke situaties ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan gevallen van grensoverschrijdend gedrag, verspreiding van soa's of ongewenste zwangerschappen. Wij streven ernaar dat leerlingen daarvan goed op de hoogte zijn zodat zij een ander en zichzelf kunnen helpen wanneer dat nodig is. Daarom komen de onderwerpen relaties en seksualiteit aan bod tijdens lessen en hebben wij regels over hoe wij op school of buiten school met elkaar omgaan.

Als school willen wij kinderen op een aangename manier naar hun volwassenheid begeleiden. Wij geven ze graag veel sociale bagage mee en een gezond oordeelsvermogen. Ons streven is dat de leerlingen de school verlaten als vrijdenkende en zich vrij voelende mensen met zelfontwikkelde idealen. We vinden het belangrijk dat je echt contact maakt met anderen en op een respectvolle wijze met elkaar omgaat¹. Bij het begeleiden naar volwassenheid hoort ook het begeleiden van een gezonde seksuele ontwikkeling. Wij doen dit op basis van onze antroposofische visie. Hoe deze begeleiding bij ons op school wordt vormgegeven, staat beschreven in dit beleidsdocument. Helder omschreven beleid helpt ons om ons onderwijs op het gebied van relaties en seksualiteit stevig vorm te geven. Schoolbreed beleid op seksualiteit kan bijdragen aan het bevorderen van een gezonde seksuele ontwikkeling en preventie van seksueel riskant gedrag. Onze intentie is dat dit beleid kan bijdragen aan een pedagogisch klimaat op onze school, waarin leerlingen zich op een veilige en gezonde manier seksueel ontwikkelen.

Kernwoorden in ons onderwijs zijn 'verbinden' en 'ontwikkelen'. Het verbinden betekent voor de leerlingen het verbinden met zichzelf, met elkaar, met de lesstof en met de docent. Dit betekent ook het verbinden van hoofd, hart en handen en deze te integreren in de lessen. Het kunnen verbinden geeft een gevoel van veiligheid voor de leerlingen en zorgt er daarnaast voor dat de lesstof beter kan worden overgebracht. Sommige onderwerpen zullen leerlingen in een bepaalde levensfase meer aanspreken dan andere. Als docenten in de lessen aansluiten bij de leeftijdsfasen van de leerlingen, komt de verbinding tot stand. Bovendien is op onze school het belangrijkste leermiddel de docent zelf. Er moet zo min

---

¹ Schoolvisie: www.rscollege.nl/leren/onze-missie-en-visie/

mogelijk tussen de docent en de leerling staan om echt contact te hebben.

Voor het onderwijs op het gebied van relaties en seksualiteit betekent dat dat de onderwerpen zorgvuldig uitgekozen worden zodat deze passend zijn bij de leeftijdsfase van het kind en dat de docent zelf daarbij het belangrijkste leermiddel is.

1. Communicatie van het beleid

De coördinator Gezonde School is verantwoordelijk voor berichtgeving omtrent inhoudelijke zaken die te maken hebben met het lesprogramma rondom relaties en seksualiteit. Dit gebeurt op de volgende manieren:

- Berichten in de nieuwsbrief. De nieuwsbrief wordt per mail verspreid onder de leerlingen, de ouders en medewerkers en is via de website te raadplegen voor ouders en andere belangstellenden;
- Berichten in de Binnenk(r)ant. De Binnenk(r)ant wordt per mail verspreid onder docenten in te lichten;
- Mentoren worden door een werkgroep lid van de Gezonde School ingeschakeld om leerlingen op de hoogte te brengen.

Aanpassingen van het beleid worden altijd uitgevoerd in overleg met het MT, college en VMR en vervolgens bekendgemaakt zoals hierboven beschreven.

2. Doelstellingen

De doelstellingen van het beleid rondom relaties en seksualiteit zijn:

- Leerlingen hebben kennis van en gaan verstandig om met relaties en seksualiteit.
- Leerlingen kunnen hun eigen grenzen aangeven op het gebied van relaties en seksualiteit.
- Leerlingen respecteren de grenzen van anderen op het gebied van relaties en seksualiteit.
- Vroegsignalering, bijvoorbeeld met behulp van het vlaggensysteem², en adequate doorverwijzing naar een passend (hulp)aanbod bij problemen op het gebied van

---

²Het Vlaggensysteem: seksueel gedrag duiden en sturen | Vlaggensysteem.nl

relaties en seksualiteit.

- Op het Rudolf Steiner College is een plan van aanpak op het gebied van ongewenste situaties rondom relaties en seksualiteit.

Wat is wat?

Een inclusief curriculum

Een inclusief curriculum is een curriculum dat regelmatig positieve voorbeelden van diversiteit laat zien. Dat kunnen voorbeelden uit de geschiedenis zijn, de literatuur, voorbeelden uit de actualiteit, etc. Een inclusief curriculum maakt dat alle leerlingen zich kunnen herkennen in de leerstof en ook via de leerstof de diversiteit aan mensen in de wereld kunnen ontmoeten.

Seksuele oriëntatie

Seksuele oriëntatie of seksuele geaardheid gaat over tot wie iemand zich seksueel aangetrokken voelt: op mannen, vrouwen, beiden of iets anders. Seksuele oriëntatie/geaardheid is de romantische of seksuele aantrekking (behoefte aan intimiteit) die iemand ervaart tot anderen. Meestal tot een of meerdere groepen mensen met een biologisch geslacht of genderidentiteit.

Gender identiteit

Gender identiteit gaat over de mate waarin iemand zich comfortabel voelt bij zijn biologische geslacht en de sociale rol waar iemand zich mee identificeert; vrijwel vanaf de geboorte begint het socialisatieproces waarbij verschillende gedragingen van jongens en meisjes worden verwacht. Meestal komt dit overeen met het biologische geslacht, maar niet altijd. Kinderen kunnen al heel jong aanvoelen met welke gender ze zich identificeren.

3. Legitimatie van beleid rondom relaties en seksualiteit

Het beleid is in de eerste plaats gebaseerd op de visie en de uitgangspunten van onze school zoals deze staat beschreven in onze missie en visie (*zie link voetnoot 1*). Daarnaast is het beleid gebaseerd op de wet, uitvoerbaarheid en risico's. In deze paragraaf worden de uitgangspunten toegelicht.

Visie en uitgangspunten van onze school

Ons onderwijs sluit zich aan bij de ontwikkelingsfasen van de leerlingen. Ook ons onderwijs rondom relaties en seksualiteit is zoveel mogelijk toegesneden op de ontwikkelingsfasen waarin de leerlingen zich bevinden. Rudolf Steiner beschrijft dat in de puberteit de interesse en liefde voor de wereld ontwaakt. In deze periode worden idealen gevormd over het leven. De ontwikkeling van deze interesse ziet hij als voornaamste opgave voor deze levensfase.

Vanuit de antroposofie gezien:

Ook het ontwaken van de liefde voor de andere mens vindt in de puberteit plaats. Vanuit het 'hoofd', het denken wordt het 'begrip' voor de wereld en het 'begrip' voor de ander ontwikkeld. Vanuit het 'hart', het gevoel, het medeleven, de liefde. In de puberteit komt ook de seksuele energie vrij en de verliefdheden ontstaan. In relatievorming worden al deze aspecten gedeeld. De relaties van langdurige aard ontstaan pas meestal na de 18-geboorte dus na het 21e jaar. In de puberteit staat nog meer de vrijheid voorop dan de langdurige verbinding: je losmaken van je ouders, jezelf leren kennen en zeker ook de verdieping in vriendschappen en de eerste relaties maar niet per se te vast en te serieus, omdat eerst de eigen persoonlijkheid verder gevormd mag worden. Als in deze levensfase niet genoeg ruimte is voor vrijheid, ontstaat het gevaar dat je je te veel gaat afstemmen op de ander voordat je weet wat je zelf wilt.

De Wet

Het Rudolf Steiner College houdt zich aan de wet. Dat betekent dat wij ons houden aan de algemene wet gelijke behandeling en het verbod op seksuele discriminatie en seksuele intimidatie en aan de meldplicht omtrent vermoedens van kindermishandeling, waaronder seksuele mishandeling. In ons onderwijs richten wij ons op de kerndoelen voor de eerste jaren van het voortgezet onderwijs. Voor het onderwijs op het gebied van relaties en seksualiteit richten wij ons op de kerndoelen en de eindtermen zoals die wettelijk zijn vastgelegd.

Uitvoerbaarheid

Rekening houdend met het wettelijk kader binnen een onderwijsinstelling zijn de regels rond relaties en seksualiteit reëel en uitvoerbaar.

Risico's

Tijdens de signaleringstraining aan docenten zal primair de aandacht liggen op de risico's op het gebied van relaties en seksualiteit. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het feit dat er meerdere factoren (persoons- en omgevingsfactoren) een rol spelen bij dit risico. Door voorlichting over relaties en seksualiteit aan leerlingen, ouders en docenten, is het beleid gericht op het bevorderen van een gezonde seksuele ontwikkeling van leerlingen en de preventie van ongewenste situaties.

4. Protocol

Om een veilig schoolklimaat te waarborgen, zijn enkele gedragsregels opgesteld. Deze gedragsregels hebben onder meer betrekking op het vermijden van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Alle medewerkers zien er op toe dat deze regels nageleefd worden. De coördinator Gezonde School zet het bespreken van deze gedragsregels jaarlijks als agendapunt op de vergadering, zodat deze geëvalueerd en zo nodig aangepast kunnen worden. Hieronder staan de gedragsregels genoemd en de stappen die ondernomen worden na overtreding. Vervolgens staat beschreven wat medewerkers te doen staat bij het signaleren of vermoeden van een zedenmisdrijf. Zie hiervoor ook het document 'Gedragscode Rudolf Steiner College'³. De schoolleiding is er verantwoordelijk voor dat elke medewerker op de hoogte is van de gedragscode voor medewerkers en dat elke medewerker in het bezit is van het document 'Gedragscode Rudolf Steiner College'.

Afspraken rondom relaties en seksualiteit

- Op het Rudolf Steiner College houden wij rekening met elkaars gevoelens en behandelen we elkaar met respect. Daar hoort ook bij dat we met respect over elkaar spreken.
- Op het Rudolf Steiner College accepteren we elkaars seksuele oriëntatie en elkaars gender identiteit.

Stappen die ondernomen worden na het overtreden van regels

Voor de stappen die ondernomen worden na overtreding van bovengenoemde gedragsregels verwijzen wij naar het omgangsbeleid⁴. Respectloos gedrag wordt op dezelfde manier aangepakt als pesten. Eerst wordt het opgepakt door de mentor. Bij herhaling wordt de leerling doorverwezen naar de afdelingsleider, eventueel met schorsing tot gevolg.

De gedragsregels gelden ook voor ouders en medewerkers. Wanneer ouders of medewerkers onderling of in het contact met leerlingen de regels overtreden, spreken zij daar elkaar op aan en zal eventueel met behulp van de afdelingsleider passende stappen

---

³ [Gedragscode medewerkers - Rudolf Steiner College \(rscollege.nl\)](https://www.rscollege.nl/gedragscode-medewerkers)

⁴ www.rscollege.nl/omgangsbeleid

worden ondernomen.

Vermoeden van een zedenmisdrijf

Bij een vermoeden van een zedenmisdrijf, handelen wij volgens de richtlijnen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de richtlijnen van School en Veiligheid⁵

5. Preventie in de praktijk

Om ongewenste situaties te voorkomen is in de directe omgeving van de school verlichting en cameratoezicht. Bovendien houden tijdens schooltijden conciërges toezicht in en om de school.

Met het onderwijs rondom relaties en seksualiteit willen wij bij de ontwikkeling van de leerlingen aansluiten. In de puberteitsjaren, waar gevoelens van verliefdheid en seksualiteit vrijkomen, is het van belang dat de interesse voor de wereld gewekt wordt.

Omdat bij 7e- en 8e-klassers het gevoelsleven nog kwetsbaar is, richt het onderwijs zich op feitenkennis (omtrekt seksualiteit en relaties) en op omgangsvorming; het aanleren van sociale vaardigheden. Bovendien zou het onderwijs in het teken moeten staan van het verwezenlijken van idealen. Vanaf de 10e klas kan de gevoelscomponent meer aan bod komen. Ook procesmatige onderwerpen kunnen uitgebreid aan bod komen en het hele gebied van relatievorming, inclusief het opbouwen van een relatie met jezelf. Vanaf de 11e klas kan meer ingestoken worden vanuit het innemen van standpunten en het vormen van eigen oordelen waarbij ook het standpunt en het oordeel van de ander geaccepteerd kan worden. 12e-klassers zouden zich bezig kunnen houden met morele oordelen die hun eigen perspectief ontstijgen.

Hieronder staat beschreven hoe het preventieprogramma er bij ons op school in de praktijk uitziet. Dit programma kan jaarlijks aangepast worden als bijvoorbeeld blijkt dat sommige onderwerpen anders of eerder aangeboden kunnen worden. Het gesprek hierover wordt gevoerd met het college. Aanpassingen in het leerplan kunnen doorgevoerd worden in dit beleidsstuk. De coördinator Gezonde School is eindverantwoordelijk voor de communicatie naar ouders, docenten, leerlingen en derden om het onderwijsaanbod te

---

⁵ www.schoolenveiligheid.nl/po-vo/kennisbank/meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling

kunnen realiseren en onder de aandacht te brengen.

Om de bekendheid en de toegankelijkheid van de vertrouwenspersonen te vergroten, komt in de 7e klassen een vertrouwenspersoon een keer in de klas vertellen over de bereikbaarheid van de vertrouwenspersonen en wat de vertrouwenspersonen voor de leerlingen kunnen betekenen. Daarnaast vragen de vertrouwenspersonen aan de mentoren om in de mentorles aandacht te besteden aan de rol en de bereikbaarheid van de vertrouwenspersonen.

Overzicht lessen relaties en seksualiteit Rudolf Steiner College Haarlem

7e en 8e klas: grenzen verkennen en verleggen

Leerlingen in de leeftijd van 11 tot 14 jaar, onze zevende- en achtsteklassers, bouwen nog aan hun gewoontevorming (het etherlichaam). De leraren bieden de kaders zodat zij zich een goede gewoontevorming eigen kunnen maken. In deze levensfase trekken de leerlingen wel al graag zelfstandig de wereld in om nieuw terrein te ontdekken. Daarbij verkennen en verleggen zij ook graag de grenzen. Wanneer ouders en leraren duidelijke kaders bieden, geeft dat zekerheid en veiligheid aan de leerlingen. Het helpt hen bij het leren kennen van de wereld. In deze periode worden de leerlingen ook geslachtsrijp. Het praten daarover en het praten over gevoelens is voor velen in deze fase nog erg kwetsbaar. Liever bespreken zij een dergelijk gevoelig thema via een fictief figuur of een personage uit een verhaal. De morele ontwikkeling is nog in volle gang. De wereld is wat dat betreft nog zwart-wit: iets of iemand is "goed" of "fout". Wanneer zij geconfronteerd worden met genuanceerdere weergaves van de wereld, kan dat voor onzekerheid en onrust zorgen. Duidelijke richtlijnen, ook wat betreft relaties en seksualiteit, helpen de leerling de wereld te leren kennen. Onderwijs rondom relaties en seksualiteit zou zich daarom in deze fase kunnen richten op feitenkennis en op hoe te handelen in een bepaalde situatie.

<i>Leerjaar</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Gegeven door</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Geregeld door</i>
7	Hoe verandert mijn lichaam straks in de puberteit? Wanneer heb ik mijn groeispurt? Wat zijn primaire en secundaire geslachtskenmerken? Wanneer word ik voor het eerst ongesteld?	docent biologie	?	vakgroep biologie

	Hoe is het om transgender, homo of lesbisch te zijn? Waarom is paarse vrijdag er? Wat betekent LHBTQIA+-ers?	alle docenten in de week van paarse vrijdag, mentor	Materiaal Paarse Vrijdag ⁶ en GSA-netwerk ⁷	GSA en coördinator relaties en seksualiteit
	Mediawijsheid, hoe sta ik er online op? Porno is geen realiteit. Verkering, wat is handig, wat niet?	mentor	Boekjes en online materiaal Lang Leve de liefde ⁸	mentor in samenwerking met de coördinator relaties en seksualiteit
8	Wat gebeurt er in de puberteit? Hoe zit het precies met de menstruatiecyclus, soa's, voorbehoedsmiddelen? Hoe doe je een condoom om?	docent biologie	?	vakgroep biologie
	Sexting en online gedrag, wat is handig, wat niet? Grenzen aangeven, verkering, wat zou jij doen? Wat is normaal? Wanneer zoenen? etc.	mentor	Toolkit L.O.V.E. Online van Lang Leve de Liefde ⁹	Mentor en de coördinator relaties en seksualiteit

⁶ www.paarsevrijdag.nl

⁷ www.gsanetwerk.nl/lessen

⁸ www.langlevedeliefde.nl/docenten/voortgezet-onderwijs/onderbouw/onderbouw

⁹ www.langlevedeliefde.nl/docenten/voortgezet-onderwijs/extra-modules/toolkit-love-online

9^e en 10^e klas: interesse in de ander

Vanaf ongeveer het 14e jaar wanneer leerlingen in de 9e klas zitten, komt het astraallichaam vrij. Met het vrijkomen van het astraallichaam ontstaan heftige gevoelens en verlangens. In deze periode is het van belang dat de leerlingen zichzelf leren kennen en de relatie met zichzelf verstevigen. Vragen over de zin van het leven, dienen zich in deze levensfase aan. Met het onderwijs kan hierop ingespeeld worden door veel verhalen aan te bieden van mensen die hun idealen verwezenlijkt hebben. Dit ondersteunt de morele ontwikkeling. Leerlingen merken rond het 14e jaar dat zij een roerige binnenwereld hebben waarin allerlei gevoelens voorbij komen. Aanvankelijk is het praten over het gevoelsleven nog kwetsbaar maar vanaf de 10e klas wordt het praten over gevoelens gemakkelijker en kan ook in nuances gedacht of gevoeld worden en men kan accepteren dat een situatie fijn en verdrietig tegelijkertijd kan zijn. In deze periode ontstaat ook de interesse voor het echt ontmoeten van de ander en kan ervaren worden dat personen niet alleen maar 'goed' of 'fout' zijn. Tiendeklassers krijgen een bijzondere interesse in relaties en in processen.

Zo rond de 11e klas lukt het leerlingen om weer enigszins afstand te nemen van het gevoelsleven en een standpunt in te nemen dat los staat van emoties. Wel is dat standpunt vaak nog gebaseerd op eigenbelang en bekeken vanuit het eigen perspectief. In de 12e klas lukt het wel vaak om een moreel oordeel te vormen, los van eigenbelang of het eigen perspectief. Twaalfdeklassers staan bovendien op het punt om zelfstandig de wereld in te trekken en vorm te geven aan hun eigen leven, handelend vanuit hun eigen morele oordeel.

Leerjaar	Onderwerp	Gegeven door		Geregeld door
9	Hoe zit het met de hormonen en welk effect hebben die op mij?	docent biologie		vakgroep biologie
	Hoe is het als je homo, lesbisch of bi bent, of transgender of panseksueel en hoe laat je zien wie je bent?	COC	COC-voorlichting + materiaal	coördinator relaties en seksualiteit
	Grenzen aangeven, verkering, hoe denken de jongens over	mentor	Lang leve de liefde ¹⁰	coördinator relaties en

¹⁰ zie voetnoot 8

	de meiden en omgekeerd? Wat is handige communicatie?			seksualiteit
10 t/m 12	Herhaling voorbehoedsmiddelen, groepsdruk, ongewenste intimiteiten, beeldvorming, de eerste keer etc.	mentor	Lang leve de liefde ¹¹	coördinator relaties en seksualiteit

6. Gender Straight Alliance (GSA)

Binnen het Rudolf Steiner College is sinds 2019 een GSA opgestart. Het doel van deze GSA is om een veilige omgeving te creëren waarin alle leerlingen, ongeacht hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of genderexpressie, zich geaccepteerd en gerespecteerd voelen. De GSA komt één keer per maand samen om te werken aan onderstaande doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden. De GSA is voor en door leerlingen, waar twee docenten aan gekoppeld zijn die de leerlingen helpen om de activiteiten die ze willen organiseren ten aanzien van de acceptatie van de LHBTQIA+-ers, in goede banen leiden.

Doelstellingen

- Het bevorderen van de acceptatie en inclusie van LHBTQIA+-leerlingen binnen de schoolgemeenschap.
- Het bieden van een plek waar LHBTQIA+-leerlingen en hun bondgenoten zich kunnen verzamelen, elkaar kunnen ondersteunen en informatie kunnen delen.
- Het organiseren van bewustwordings- en voorlichtingsactiviteiten over LHBTQIA+-zaken voor de hele schoolgemeenschap.
- Het stimuleren van een respectvolle omgang met diversiteit en het voorkomen van discriminatie en pesten.

Taken en verantwoordelijkheden

1. Oprichting en onderhoud van een GSA, waarbij er ruimte is voor reguliere bijeenkomsten en activiteiten.

---

¹¹ www.langlevedeliefde.nl/docenten/voortgezet-onderwijs/bovenbouw/bovenbouw

2. Het creëren van een veilige omgeving door de gedragsregels binnen de school na te leven, waarbij discriminatie en pesten op basis van seksuele oriëntatie, genderidentiteit of genderexpressie niet getolereerd worden.
3. Samenwerken met andere organisaties en gemeenschappen om samenwerkingsverbanden te creëren die de doelstellingen van de GSA ondersteunen.
4. Organiseren en faciliteren van voorlichtingsactiviteiten, workshops en evenementen gerelateerd aan LHBTQIA+-zaken.
5. Het informeren en betrekken van het schoolpersoneel, ouders/verzorgers en leerlingen bij de activiteiten van de GSA.
6. Het monitoren van de veiligheid en het welzijn van de LHBTQIA+-leerlingen binnen de school door maandelijkse bijeenkomst en bespreken van verschillende thema's hieromtrent.

Communicatie en betrokkenheid

Door middel van posters, aankondigingen in nieuwsbrieven, sociale media en spreektijd in vergaderingen maakt de GSA zichzelf zichtbaar en vragen zij aandacht voor de verschillende activiteiten die worden georganiseerd. Een voorbeeld daarvan is de organisatie van de Paarse Vrijdag.

Slot

De oprichting en implementatie van een Gender Straight Alliance binnen het Rudolf Steiner College benadrukt het belang van acceptatie, respect en inclusie in onze schoolgemeenschap. Door deze GSA streven we naar een veilige en stimulerende omgeving voor alle leerlingen, waar zij zichzelf kunnen zijn, geaccepteerd worden en zich kunnen ontwikkelen tot zelfverzekerde individuen.

6. Financiën

De gemeente Haarlem ondersteunt en faciliteert in het kader van 'de gezonde school' om een gezonde school op het gebied van relaties en seksualiteit te worden en te blijven. Er zijn jaarlijks subsidies beschikbaar die moeten worden aangevraagd en achteraf worden gedeclareerd. De financiën hieromtrent worden bijgehouden in een financieel overzicht waar alle Gezonde School activiteiten gebundeld staan. Dit overzicht is op te vragen bij Gezonde School coördinator.

7. Personeel en ouders

Als docent is het belangrijk een voorbeeldfunctie te vervullen. Dat wil zeggen dat docenten met respect over verschillende seksuele oriëntaties en gender identiteiten spreken. Docenten moedigen elkaar aan om een inclusief curriculum aan te bieden. Een inclusief curriculum is een curriculum dat regelmatig positieve voorbeelden van seksuele diversiteit laat zien. Dat kunnen voorbeelden uit de geschiedenis zijn en voorbeelden uit de actualiteit. Een inclusief curriculum kan respect voor iedereen bevorderen en de schoolervaringen van iedereen, ongeacht seksuele oriëntatie of genderidentiteit verbeteren.

Binnen de werkgroep Gezonde School is er een coördinator Relaties en Seksualiteit (R&S). De coördinator R&S volgt jaarlijks scholingen die aangeboden worden door de Gezonde School. Ook scholingen omtrent signalering zal de coördinator R&S, eventueel met ondersteuning van een specialist vanuit de Rutger Stichting of GGD, oppakken om vervolgens intern medewerkers voor te lichten. In deze voorlichting komt aan bod hoe problematiek rondom relaties en seksualiteit gesignaleerd kan worden en welke vervolgstappen gezet moeten worden. Tevens wordt aandacht besteed aan hoe je dergelijke gesprekken met leerlingen en ouders voert. Daarnaast krijgt het thema seksualiteit en relaties één keer in de drie jaar een plek tijdens een studiedag over de gezonde school en worden externe instanties (bijvoorbeeld door de GGD Kennemerland, interventie 'het vlaggensysteem'), uitgenodigd om een training/workshop te verzorgen.

Op ouderavonden komen in verschillende jaarlagen thema's van de Gezonde School aan bod. Zo staat het thema seksualiteit en relaties op het programma voor klas 10. De inhoud wordt in overleg met jaarlaag coördinatoren, mentor en coördinator R&S vastgesteld. Wanneer ouders vragen of zorgen hebben over de ontwikkeling van hun kind op het gebied van relaties en seksualiteit, kunnen zij contact opnemen met de mentor van hun kind. Mailadressen van de mentoren zijn te vinden op de website van de school.

De coördinator R&S houdt via berichten in de nieuwsbrief ouders op de hoogte van de thema-avonden en van wat in welke klas wordt aangeboden op het gebied van dit thema.

Wie is Wie?

Om het zo duidelijk mogelijk te maken met welke vragen je bij wie terecht kan, staat op de website onder het kopje 'Wie is Wie?' een overzicht waarop iedereen kan zien wie wie is en wie waarvoor

verantwoordelijk is voor is. Daarnaast wordt ook een geprinte versie verspreid binnen de school. Wijzigingen worden aangekondigd in de Nieuwsbrief en in de Binnenk(r)ant en aangepast op de website.

In de Wie is Wie staat onder andere vermeld wie de omgangskoördinator, de coördinator Relaties en Seksualiteit en de vertrouwenspersoon is.

8. Signaleren

Bij het signaleren van problemen rondom relaties en seksualiteit maken de medewerkers o.a. gebruik van de signaleringslijst zoals hieronder weergegeven. Daarnaast maken we gebruik van het vlaggensysteem. Het vlaggensysteem¹² is een instrument om verschillende niveaus van seksueel gedrag te categoriseren en passende interventies te bepalen. Voor medewerkers staat het trainingsmateriaal op Sharepoint.

Bij (vermoedens van) zorgelijke situaties worden mentoren ingeschakeld. De mentor overlegt altijd met het ondersteuningsteam over de vervolgstappen. Het ondersteuningsteam verwijst zondig door naar bijvoorbeeld de huisarts, GGD of Rutgers en volgt het protocol van de meldcode. Voor het inschatten van bepaald seksueel gedrag en of dit

Signaleringslijst:

- Zorgelijke antwoorden die naar voren komen uit de vragenlijsten die worden afgenomen;
- Respectloos of homofob gedrag naar anderen;
- Geruchten over naaktfoto's via sociale media;
- Angst voor aanraken;
- Zich niet durven uitkleden (bv. bij sport);
- Stijf of niet durven bewegen (benen of billen stijf tegen elkaar);
- Een negatief lichaamsbeeld;
- Plotselinge terugval schoolprestaties;

---

¹² [Het Vlaggensysteem: seksueel gedrag duiden en sturen | Vlaggensysteem.nl](https://www.vlaggensysteem.nl)

- Plotselinge verandering in gedrag of relaties met anderen;
- Concentratieproblemen;
- Spijbelen;
- Vroeg op school komen en laat weggaan en weinig of nooit afwezig zijn;
- Weinig / slechte relaties met leeftijdsgenoten of een onvermogen vrienden te maken;
- Niet deelnemen aan schoolse en sociale activiteiten;
- Zeer meegaand gedrag;
- Agressief gedrag;
- Gebrek aan vertrouwen;
- Negatief zelfbeeld;
- Depressieve gevoelens;
- Zelfverwonding;
- Zeer veel problemen in de pubertijd;
- Slaapproblemen.
- Zeer gesloten gezin (sociaal geïsoleerd, vijandig tegenover de buitenwereld, geen echte vriendschapsrelaties);
- Overheersende ouder;
- Onderdanige, zwakke ouder;
- Gebrek aan werkelijke betrokkenheid en genegenheid;
- Kind draagt veel gezinsverantwoordelijkheid, krijgt veel volwassen taken.

